T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/488
KARAR NO : 2024/513
KARAR TR : 04/11/2024

ÖZET: Trafik kazası tespit tutanağının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : C. I.
Vekili : Av. G. O.
Davalı : Emniyet Genel Müdürlüğü Bolu Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkiline ait aracın karıştığı iki taraflı trafik kazası sonucu, araç sürücüsünün kusurlu olmadığı halde asli kusurlu olduğu yönünde ve hatalı bir şekilde kaza tespit tutanağı düzenlendiğini ileri sürerek, Bolu Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğüne bağlı ekipçe düzenlenen 02/07/2024 tarihli ve 115711 sıra nolu trafik kazası tespit tutanağının iptali istemiyle adli yargı yerinde itiraz başvurusu yapmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Gerede Sulh Ceza Hakimliği 31/07/2024 tarih ve D.İş. 2024/1199 sayılı kararı** ile, itirazın görev yönünden reddi ile idari yargının görevli olması nedeniyle hakimliğin görevsizliğine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"... Trafik kazası tespit tutanaklarının iptali için Sulh Ceza Hakimliklerine başvurulacağı yönünde hiçbir hüküm bulunmamaktadır. Adli yargı görevli olmadığından, trafik kazası tespit tutanağının iptali bakımından süresi içinde açılacak bir idari davaya konu edilmesi gerektiği, açılacak davalarda idari yargının görevli olduğunun kabulü gerektiği anlaşılmış olup, Yargıtay 12. CD. 2013/17635 E. 2013/23320 K. Sayılı içtihatı doğrultusunda muterizin talebinin görev yönünden reddine karar vermek gerekmiştir. ..."*

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde iptal davası açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Bolu İdare Mahkemesi 18/09/2024 tarih ve E.2024/1359 sayılı kararı** ile, idare mahkemesinin uyuşmazlığa bakmakla görevli olmaması ve görevli yargı yerinin adli yargı mahkemeleri olması gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mV08jK+ - SZf+yyc - dlcwyVo - goLVqs= ile erişebilirsin

"... Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından Bolu Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü Otoyol Büro Amirliği trafik ekiplerince Bolu ili Gerede ilçesinde düzenlenen 02.07.2024 tarihli 115711 kaza sıra numaralı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemi ile ilk olarak Gerede Sulh Ceza Hakimliği'ne açılan davada verilen 31.07.2024 tarih ve Değişik İş No: 2024/1199 sayılı kararıyla " Bu düzenlemelere göre kaza tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek cezai ve hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belgedir. Yukarıda kanun ve yönetmelik maddelerinde ile de açıklandığı üzere trafik kazası tespit tutanaklarının iptali için Sulh Ceza Hakimliklerine başvurulacağı yönünde hiç bir hüküm bulunmamaktadır. Adli yargı görevli olmadığından trafik kazası tespit tutanağının iptali bakımından süresi içinde açılacak bir idari davaya konu edilmesi gerektiği, açılacak davalarda idari yargının görevli olduğunun kabulü gerektiği anlaşılmış olup Yargıtay 12.CD. 2013/17635 E. 2013/23320 K. sayılı içtihadı doğrultusunda muterizin talebinin görev yönünden reddine karar vermek gerekmiştir." gerekçesine yer verilmek suretiyle itirazın görev yönünden reddine karar verildiği, bu karar üzerine Bolu Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü Otoyol Büro Amirliği trafik ekiplerince Bolu ili Gerede ilçesinde düzenlenen 02.07.2024 tarihli 115711 kaza sıra numaralı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemi ile bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır

Yukarıda metnine yer verilen düzenlemeler uyarınca; maddi hasarlı kaza tespit tutanağının, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek idari işlem niteliği bulunmayan bir belge niteliğinde olduğu ve adli yargı yerlerindeki uyuşmazlıkların çözümü sırasında, mahkemelerce değerlendirilmesi gerektiği nedeniyle maddi hasarlı kaza tespit tutanağında yer alan kusur oranına yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır.

Bu durumda; maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemine dair uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı merciilerinin görev alanına girdiği anlaşılmaktadır. ..."

5. Bolu İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli ve idari yargı dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Trafik kazalarına el koyma ve bilirkişilik"* başlığını taşıyan 83. maddesi şöyledir:

"Trafik kazalarına;

a) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

b) Kazanın oluş nedenlerini, iz ve delillerini belirleyerek trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca el konulur.

Trafik zabıtasının görevli olmadığı veya bulunmadığı karayollarında meydana gelen kazalarda trafik kaza tespit tutanağı mahalli genel zabıtaca düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.

Karayollarında meydana gelen ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anlaşması halinde ve fiil başka bir suç oluşturmuyorsa adli kovuşturma yapılmaz ve Türk Ceza Kanununun 565 inci maddesi hükmü uygulanmaz.

Trafik kazalarında yolun trafiğe kapandığı hallerde; trafik zabıtası veya genel zabıta; iz ve delilleri kaybolmayacak şekilde işaretledikten ve gerekli işlemleri yaptıktan sonra, karayolunu trafiğe açmaya yetkilidir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mV08jK+ - SZf+yyc - dlcwyVo - goLVqs= ile erişebilirsin

Karayolunun trafiğe kapanmasına ölümlü ve hayati tehlike yaratan yaralanmalı kazalar neden olmuş ve bu kaza can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başka bir yoldan geçiş verilemiyorsa Cumhuriyet savcısının gecikeceğinin anlaşılması halinde, gerekli işaretlemeler yapılıp araç ve ölüler kenara alınarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafiğe açılır.

Trafik zabıtası, usul kanunlarına göre görevlendirilirse, trafik kazalarında bilirkişilik yapar.

Trafik kazaları, kaza tahkik memurluğu, bilirkişilik ve bunlarda aranacak şartlar ile diğer esaslar yönetmelikte gösterilir."

7. 2918 sayılı Kanun'un *"Görevli ve Yetkili Mahkeme"* başlıklı 110. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir."

8. 2918 sayılı Kanun'un *"Suç ve ceza tutanakları"* başlıklı 114. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 18/1/1985-KHK 245/13 md.; Değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/13 md.)

(Değişik birinci fıkra: 3/5/2006-5495/3 md.) Bu Kanunda yazılı trafik suçlarını işleyenler hakkında yetki sınırları içinde Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı personeli ile Ulaştırma Bakanlığının ve Karayolları Genel Müdürlüğünün ilgili birimlerinin il ve ilçe kuruluşlarında görevli ve yetkili kılınmış personelince tutanak düzenlenir.

Birkaç trafik suçunun bir arada işlenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.

(Değişik fıkra: 3/11/1988-3493/48 md.) Yargı yetkisine giren suçlarla ilgili tutanağın bir sureti ilgili mahkemeye 7 iş günü içinde gönderilir.

(Mülga dördüncü fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)

(Mülga beşinci fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)

(Mülga altıncı fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)

(Mülga yedi ve sekizinci fıkralar: 3/11/1988 – 3493/48 md.)

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Ek fıkra: 3/7/2003-4916/32 md.) Trafik para cezaları kredi kartı ile de ödenebilir. Kredi kartı ile yapılan tahsilatın saymanlık hesaplarına aktarılma süresi ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir"

9. 2918 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin, *"Trafik Kazalarına El Konulması"* başlıklı 154. maddesi şöyledir:

"Trafik kazalarına el konulmasında aşağıda gösterilen esas ve usuller uygulanır.

a) Trafik kazalarına;

1) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

2) Kaza nedenlerini, iz ve delillerini belirleyecek "Kaza Tespit Tutanağı" düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca (polis veya jandarma),

El konulur.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mV08jK+ - SZf+yyc - dlcwyVo - goLVqs= ile erişebilirsin

Trafik zabıtasının görev alanı dışında kalan yerler ile el koyamadığı durumlarda, trafik kaza tespit tutanağı, örneğine uygun olarak mahalli zabıta tarafından düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.

b) Trafik kazalarında yolun trafiğe kapandığı hallerde;

Trafik zabıtası ve genel zabıta; iz ve delilleri bozmayacak şekilde belirleyip işaretledikten ve gerekli tespitleri yaptıktan sonra, karayolunu trafiğe açmaya yetkilidir.

Karayolunun trafiğe kapanmasına ölümlü veya ölümle sonuçlanabilecek şekilde yaralanmalı bir kazaya neden olmuş ve bu kaza can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başka bir yoldan geçit verilemiyor ise; cumhuriyet savcısının gecikeceğinin anlaşılması halinde, gerekli işaretleme ve tespitler yapılarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafiğe açılır."

10. Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin, *"Trafik Kazalarına ilişkin işlemler"* başlıklı 156. maddesi şöyledir:

" (Değişik:RG-21/3/2012-28240)

Trafik kazaları ile ilgili olarak yapılacak işlemlerde aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır.

a) Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi

1) Örneğine uygun olarak; kaza yerinin durumu, iz ve deliller, kazaya karışan sürücüler, varsa ölü veya yaralılar, hasar veya zarar, gün ve saat ile gerekli görülen diğer hususlar belirtilmek üzere düzenlenir ve olay yerinin durumu bir krokide gösterilir. Tutanağa kazazedelerin olay yerindeki ölüm veya yaralanma durumu işlenir.

Trafik Kazası Tespit Tutanağı; soruşturma evrakına eklenmek, dosyasında saklanmak ve sayısına göre taraflara verilmek üzere yeter sayıda düzenlenir.

Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi ile tutanakta yer alan bilgilerin bir veri tabanında toplanmasına ve bu bilgilerin ilgili taraflarla paylaşımına ilişkin usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

2) Trafik kazası tespit tutanağı düzenlemeye 154 üncü maddenin (a) bendi gereğince trafik zabıtası ve genel zabıtanın görevli personeli yetkilidir.

Tutanaklar en az iki görevli tarafından düzenlenir. Hafif yaralanmalı veya hasarlı kazalarda tek görevli tarafından rapor şeklinde de düzenlenebilir.

Ancak, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araçların karıştığı trafik kazalarında bir askeri temsilcinin bulundurulması mecburidir.

3) Tutanak düzenleyenler, tutanakta taraflar için kusur oranı belirtmeksizin sadece kazanın oluşumunda kimin hangi trafik kuralını ihlal ettiğini belirtirler.

4) Karayolu üzerinde ölüm veya yaralanma ile sonuçlanıp, olay yerindeki iz ve delillerin tespit ve değerlendirilmesi sonucunda trafik kazası olduğu anlaşılan durumlarda; kazaya karışan taraf veya unsurlardan birinin, birkaçının ya da tamamının olay yerinden ayrılmış olması halinde de trafik kazası tespit tutanağı düzenlenir.

5) Önceden meydana gelmiş veya olay yerinden kaldırılmış araçların karıştığı ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan kazalar için trafik zabıtası ve genel kollukça hasar tespitine dair kazaya karışanlara verilmek üzere tutanak veya rapor düzenlenmez. Bu durumlarda hasar tespitleri ilgililerin sigortalarına veya yetkili mahkemelere başvurmaları suretiyle yapılır.

Ancak;

Can, mal ve trafik güvenliğini etkileyen veya yolun trafiğe kapandığı maddi hasarlı trafik kazalarında, kazaya karışanların kazanın oluşuna göre iz ve delilleri işaretleyerek, mümkün olduğu takdirde olay yerinin fotoğraflarını çekerek araçlarını en yakın ve uygun yerlere çekmeleri,

Karayolu üzerinde birden fazla sayıda aracın karıştığı sadece maddi hasarla sonuçlanan ve tarafların bu Yönetmelik çerçevesinde Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı düzenlemediği trafik kazalarında; taraflara ait araçlardan en az birinin olay yerinde bulunması ve olay yerindeki iz ve delillerden kazanın oluşumu ile o yerde meydana geldiğine kanaat getirilmesi,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mV08jK+ - SZf+yyc - dlcwyVo - goLVqs= ile erişebilirsin

hallerinde görevlilerce trafik kazası tespit tutanağı düzenlenir.

b) Kaza istatistikleri

Kazaların nedenlerini tespit etmek ve alınacak tedbirlerin belirlenmesinde kullanılmak üzere, trafik kazası tespit tutanaklarındaki bilgilerden yararlanılarak, kazaya el koyan birimlerce örneğine uygun istatistik formu düzenlenir.

Düzenlenen istatistik formları, her ilde şehiriçi trafik denetleme şube müdürlüklerinde toplanarak, il genelinde değerlendirmesi yapıldıktan sonra Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/11/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, Bolu Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünce düzenlenen 02/07/2024 tarih ve 115711 kaza sıra numaralı Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağının iptali istemiyle açılmıştır.

14. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

15. Bu düzenlemelere göre, trafik kazası tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belge olup, idari işlem niteliği taşımayan bu belgenin, adli yargı yerlerinde (hukuk mahkemelerinde) çözümlenecek uyuşmazlıkların görümü sırasında o mahkemelerce değerlendirilecek nitelikte olduğundan, maddi hasarlı kaza tespit tutanağına yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi imkânı bulunmamaktadır.

16. Bu durumda, davacı tarafından, trafik kazası tespit tutanağına itirazen açılan ve idari yargı yerinde görülmesi imkânı bulunmayan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mV08jK+ - SZf+yyc - dlcwyVo - goLVqs= ile erişebilirsin

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bolu İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Gerede Sulh Ceza Hakimliğinin 31/07/2024 tarih ve D.İş. 2024/1199 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna,

B. Bolu İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Gerede Sulh Ceza Hakimliğinin 31/07/2024 tarih ve D.İş. 2024/1199 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/11/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden mV08jK+ - SZf+yyc - dlcwyVo - goLVqs= ile erişebilirsin